

Araştırma Makalesi / Research Article

DOI: 10.30520/tjsosci.1754738

Türkiye Finansal Kiralama Sektörünün Dupont Analiz Yöntemi İle Performans Değerlendirmesi

Ceren Aycan Gürel Hoşhanlı¹¹ Arş. Gör. Dr., T.C İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, Türkiye / c.gurel@iku.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, finansal kiralamanın öneminin vurgulanarak Türkiye Finansal kiralama sektörüne ait bilgiler sunmak ve 2016-2023 yılları arasında Türkiye finansal kiralama sektörünün DuPont analiz yöntemi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Sektöre ait genel bilgiler Finansal Kurumlar Birliği tarafından yayınlanan raporlardan, finansal veriler ise TCMB'nin resmî web sitesinde ilan edilen sektör raporlarından elde edilmiştir. DuPont Analiz kapsamında Kâr Marjı, Aktif Devir Hızı, Aktif Kârlılık, Özkaynak Çarpanı ve Özkaynak Kârlılık Oranı hesaplanarak değerlerinin zaman içindeki değişimleri birbirleri ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında ilgili yıllar değerlendirildiğinde, finansal kiralama sektörünün en büyük payını “iş ve inşaat makineleri”, “gayrimenkul”, “diğer makine ve ekipmanlar”, “karayolu taşıtları”, “tekstil makineleri” oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca ilgili yıllarda sektörün kâr marjı ortalamasının 0.304, aktif devir hızı ortalamasının 0.781, aktif kârlılık ortalamasının 0.024, özkaynak çarpanı ortalamasının 6.561 ve özkaynak kârlılık oranı ortalamasının 0.163 olduğu tespit edilmiştir. Türkiye finansal kiralama sektörünün yatırımcılar ve sektöre yeni girmek isteyenler açısından başarılı bir sektör olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Kiralama (Leasing), DuPont Analizi, Finansal Oran.**ORCID¹:** 0000-0002-2698-6635

Evaluation of the Turkish Leasing Sector's Financial Performance by Using the Dupont Analysis Method

Abstract

This study aims to emphasize the importance of financial leasing by presenting key information about the Turkish financial leasing sector and evaluating its financial performance between 2016 and 2023 using the DuPont analysis method. General sectoral data were obtained from reports published by the Association of Financial Institutions, while the financial ratios were derived from industry reports published on the official website of the Central Bank of the Republic of Türkiye. Within the scope of the DuPont analysis, Profit Margin, Asset Turnover, Return on Assets, Equity Multiplier, and Return on Equity were calculated, and their changes over time were analyzed and interpreted in relation to one another. An evaluation of the relevant years shows that the sector's largest leasing volume is concentrated in “construction and industrial machinery,” “real estate,” “other machinery and equipment,” “road vehicles,” and “textile machinery.” Additionally, during the period under review, the average values for the sector were identified as follows: profit margin 0.304, asset turnover 0.781, return on assets 0.024, equity multiplier 6.561, and return on equity 0.163. These findings suggest that the Turkish financial leasing sector has shown promising results for both existing investors and potential market entrants.

Keywords: Financial Leasing, DuPont Analysis, Financial Ratio**ORCID¹:** 0000-0002-2698-6635

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, işletmeleri daha rekabetçi ve esnek yatırım kararları almaya zorlamaktadır. Bu süreçte işletmeler, yüksek sermaye gerektiren yatırımlar yerine, daha düşük maliyetli ve risk düzeyi nispeten daha az olan varlık kullanımına yönelmiştir. Bu ihtiyacın bir sonucu olarak finansal kiralama (leasing), hem yatırımcılar hem de finansal kurumlar açısından alternatif bir finansman yöntemi olarak ön plana çıkmaktadır.

Leasing kelimesi kiralama anlamına gelmektedir fakat banka ve diğer aracı kurumlar finansman tekniği olarak piyasaya sundukları için leasing kelimesi finansal kiralama olarak akla gelmektedir.

Türk Borçlar Kanunu'na göre, *Kira sözleşmesi, kiraya verenin bir şeyin kullanılmasını veya kullanmayla birlikte ondan yararlanılmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.* (TBK, md.299) Dolayısıyla kira sözleşmesinin konusu taşınır veya kullanılabilir mal veya herhangi bir hakkın kiralınması olabilir. Örnek olarak araç, ev, gayrimenkul, işletme hakkı verilebilir.

TFRS 16 Kiralamalar Standardına göre; kiraya veren, kiralamaların her birini faaliyet kiralaması ya da finansal kiralama olarak sınıflandırır. Bir kiralama, dayanak varlığın mülkiyetinden kaynaklanan tüm risk ve getirileri önemli ölçüde devretmesi halinde finansal kiralama olarak sınıflandırılır. Bir kiralama, dayanak varlığın mülkiyetinden kaynaklanan tüm risk ve getirileri önemli ölçüde devretmemesi halinde, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır (TFRS 16: Paragraf 61-62).

Kiralamanın sağladığı avantajlar aşağıdaki gibi açıklanabilir;

Kiralamada kiracı, yalnızca kullanım hakkı devam ettiği sürece ödeme yükümlülüğünün bulunması ve ekonomik ömrüne bağlı kalma yükümlülüğü olmadığı için kiralanan varlık için çok yüksek bedeller ödemekle yükümlü değildir. Dolayısıyla kiralanan varlığı ihtiyaçları dahilinde belirli bir iş için kullanır. Bakım ve onarım gibi giderlere katlanma zorunluluğundan da kurtulur. Teknolojideki hızlı değişimler sebebiyle ekonomik varlıkların çok çabuk eskimesi ve verimliliğin düşmesi söz konusudur. Kiralama yöntemi ile çok daha ekonomik koşullarda daha teknolojik varlıkların kullanım hakkı elde edilir. Kiralamada her işletme kiralama hizmetlerinde uzmanlaşamayacağından kiraya veren rekabet avantajı sağlar. Ayrıca kiraya veren de riskleri paylaştığı için maliyetlerin minimize edilmesi söz konusudur.

Kiralamanın getirdiği dezavantajlar aşağıdaki gibi açıklanabilir;

Ekonomik varlık yönetiminin doğru yapılamaması hem kiracı hem kiralayan için önemli bir risk unsurunu oluşturmaktadır. Kiralayanın piyasanın ihtiyaçları dahilinde, kiracının da kendi ihtiyaçları dahilinde durum tespiti yapması riski minimize edecektir.

Kiralama ile elde edilen varlıklar bilançonun aktifinde yer almadığı için amortisman ayrılması söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla amortisman sebebi ile vergi tasarrufu sağlama imkânı söz konusu değildir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye finansal kiralama sektörünün 2016–2023 yılları arasındaki finansal performansını DuPont analiz yöntemi ile değerlendirerek sektörün kârlılık, verimlilik ve finansal yapı özelliklerini ortaya koymaktır. DuPont analizi; kâr marjı, aktif devir hızı ve özkaynak çarpanı gibi temel bileşenleri bir araya getirerek özkaynak kârlılığına ulaşan bütünleşik bir analiz yöntemidir. Bu sayede, sektörün yalnızca kâr üretme kapasitesi değil, aynı zamanda kaynak kullanım verimliliği ve finansal kaldıraç yapısı da bütüncül bir şekilde değerlendirilebilecektir.

Literatürde finansal kiralama sektörüne yönelik çalışmalar genellikle firma bazlı performans ölçümleri veya genel finansal oran analizleri üzerine odaklanmaktadır. Bu çalışma ise sektörel düzeyde bütünlük bir finansal analiz yöntemi olan DuPont yaklaşımı ile Türkiye’de bu alanda yapılan az sayıdaki çalışmalardan biri olmayı hedeflemekte ve literatüre katkı sağlamaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatür taraması yapıldığında kiralama ve leasing faaliyetleri sektörünün finansal kiralama sektörü olarak ele alındığı görülmektedir. Konu ile ilgili son 10 yılda yapılan başlıca çalışmalar kronolojik olarak aşağıda sıralanmaktadır;

Chitu vd. (2014) tarafından yapılan çalışmada, işletme performansı üzerinde etkisi olan kritik alanların bilinmesi için perspektif göstergelerinin öneminin belirlenmesi amaçlanmıştır. Analiz leasing şirketlerinin yönetimine yönelik olup çoklu regresyon modeliyle yorumlanmıştır. Çoklu regresyon modeli performansına göre en yüksek etkiye sahip gösterge satış faaliyet hacmi olup, işletmenin yönetim açısından kamuoyu nezdindeki imajının değiştirilmesi birinci öncelik olarak değerlendirilmektedir.

Nuryani (2015) tarafından yapılan çalışmada, faaliyet kiralaması politikalarının belirleyicilerini (finansal kısıtlama, varlık değeri, büyüme ve firma büyüklüğü) ve faaliyet kiralamasının yapıcı kapitalizasyonunun şirketin finansal oranları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bulgular, finansal kısıtlamalar dışındaki tüm belirleyicilerin faaliyet kiralaması politikalarını etkilediğini ancak faaliyet kiralamalarının çoğunun ekonomik belirleyiciler dışındaki faktörlerle açıklandığını göstermektedir. Bu çalışma aynı zamanda faaliyet kiralaması kapitalizasyonunun firmanın karar vermede faydalı olan finansal oranlarını önemli ölçüde etkilediğini de ortaya koymaktadır.

Ceyhan ve Demirci (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, BİST’te faaliyet gösteren Finans Finansal Kiralama A.Ş., Garanti Finansal Kiralama A.Ş., İş Finansal Kiralama A.Ş., Şeker Finansal Kiralama A.Ş., Vakıf Finansal Kiralama A.Ş. ve Yapı Kredi Finansal Kiralama A.O. işletmelerinin finansal performansları sekiz adet finansal oran kullanılarak analiz edilmiştir. Performans sıralaması, çok kriterli karar verme tekniklerinden MULTIMOORA (The Multi-Objective Optimization by Ratio Analysis) yöntemiyle belirlenmiş; analiz sonucunda Yapı Kredi Finansal Kiralama A.O.’nun en yüksek performansa sahip olduğu, buna karşılık Şeker Finansal Kiralama A.Ş.’nin listenin sonunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Şişman ve Şişman (2017) tarafından yapılan çalışmada, finansal kiralama yönteminin 2008 küresel krizinin ardından ekonomik sistemde artan ilgi görmesinin nedenleri ele alınmıştır. Çalışmada, finansal kiralamanın özellikle KOBİ’ler açısından önemli bir finansman aracı olduğu, Avustralya ve Kanada gibi ülkelerde vergi avantajları yoluyla teşvik edildiği ve bilgi asimetrisini azaltarak finansal sistemde etkinliği artırdığı tespit edilmiştir.

Maglio vd. (2018) tarafından yapılan çalışmanın amacı, yeni muhasebe kurallarının, İtalyan borsasında işlem gören şirketlerin temel finansal oranları üzerindeki potansiyel etkisini rafine bir yapıcı kapitalizasyon yöntemi kullanarak analiz etmektir. Çalışmanın sonuçları, faaliyet kiralamalarının bilançoya yansımalarının aktif ve pasiflerde önemli bir artışa neden olacağını ve bu nedenle borçlanma, likidite ve karlılık oranları üzerinde önemli bir etki yaratacağını göstermektedir.

Zhang vd. (2019) tarafından yapılan çalışmada, finansal kiralama düzeyinin, küresel piyasada 2006’dan 2016’ya kadar banka kredileri ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi etkileyip etkilemediğini araştırmaktadır. Ekonomik büyümede banka kredilerinin tek başına yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, çeşitli

ekonomilerde geleneksel ve yeni ortaya çıkan finansman araçlarının kullanımı, bir ülkenin ekonomik yapısına ve finansal aracılık sistemine bağlı olmalı yorumu yapılmaktadır.

Akdoğan ve Doğan (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, TFRS 16 Kiralamalar Standardı'nın finansal tablolar üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmada, perakende sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin likidite durumu ve çeşitli finansal oranları üzerindeki değişimler analiz edilmiştir. Bulgular, TFRS 16'nın uygulanmasıyla birlikte işletmelerin kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklarının arttığını; kullanım hakkı varlıklarının, faaliyet kiralamalarını da içermesi nedeniyle duran varlıklar toplamında artışa yol açtığını göstermektedir. Bununla birlikte, ilk yıllardaki kira taksitlerinin kısa vadeli yükümlülüklerle yansması nedeniyle net işletme sermayesi ile likidite oranlarında azalma yaşanmıştır. Ayrıca, yükümlülüklerdeki artış, işletmelerin finansal kaldıraç oranlarını da yükseltmiştir.

Gör ve Bilici (2021) tarafından yapılan çalışmada, 2011-2020 yılları arasında finansal kiralama sektöründe yaşanan gelişmeler 10 yıllık mali tablo verileri trend analizi ile incelenmiştir. Ardından finansal kiralama sektörünün mali tablo verileri ile oran analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda finansal kiralama sektöründe yer alan şirket sayısında azalma olmasına rağmen sektörün finansal açıdan büyümeye devam ettiği belirlenmiştir.

Bitrak (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Türkiye'deki finansal kiralama sektörüne ilişkin 2011–2021 yılları arasındaki mali tablolarda yer alan esas faaliyet geliri verileri üzerinden yoğunlaşma analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, CR4 yoğunlaşma endeksi sektörün oligopol piyasa yapısına sahip olduğunu; CR8 endeksi ise sektörün monopolcü yapıya yakınlığını göstermektedir. Bununla birlikte, BDDK'ya kayıtlı tüm firmaları kapsayan diğer yoğunlaşma ölçütleri incelendiğinde, sektörün daha çok monopolcü rekabet piyasası özellikleri gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Lin ve Shi (2023) tarafından yapılan çalışmada, Çin'in finansal kiralama sektörünün 2008-2021 yılları arasındaki gelişim verileri analiz edilmektedir. Temel bileşen analizine dayanan ARIMA (Otomatik Regresyonlu Entegre Hareketli Ortalama) tahmin modelini kullanılarak, finansal kiralama sektörünün gelecek yıllardaki değişiminin tahmin modeli oluşturulmuştur.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada DuPont analizi yöntemi kullanılarak Türkiye finansal kiralama sektörünün 2016–2023 yılları arasındaki performansı değerlendirilmiştir. Analizde kullanılan finansal oranlar TCMB ve FKB raporlarından alınmış; kâr marjı, aktif devir hızı, aktif kârlılık, özkaynak çarpanı ve özkaynak kârlılığı formülize edilerek hesaplanmıştır. Veriler Excel programında işlenmiş ve yıllık bazda değerlendirilmiştir.

3.1. DuPont Analizi

DuPont Analiz modeli 1900'lerin başında bir işletmenin kârlılığını değerlendirmek için oluşturulmuştur. İlk konseptinden sonra iki kez değiştirilen orijinal DuPont Analizi yöntemi, 1918'de DuPont Şirketinde işletmenin mali durumundan sorumlu bir mühendis olan F. Donaldson Brown tarafından geliştirilmiştir. Bu oranın bileşenleri net kâr marjı, toplam varlık devir hızı ve özkaynak çarpanıdır (Doorasamy, 2016: 29).

DuPont Analiz modeli, işletmelerin elde ettikleri kârların detaylı olarak incelenmesine dayanan bir analiz tekniğidir. Bu bağlamda DuPont analiz tekniğinin finansal analiz aracı olarak seçilmesi, işletmelerdeki varlık kârlılığının net kâr marjı ve varlık devir hızından, özkaynak kârlılığının ise net kâr marjı, varlık devir hızı ve özkaynak çarpanı ölçümünden etkilenmesi esasına dayanmaktadır.

Toplam varlık kârlılığı aşağıdaki gibi ifade edilebilir;

$$\frac{\text{Net Kâr}}{\text{Toplam Varlık}} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Toplam Varlık}} \times \frac{\text{Net Kâr}}{\text{Net Satışlar}}$$

Özkaynak kârlılığı aşağıdaki gibi ifade edilebilir;

$$\frac{\text{Net Kâr}}{\text{Özkaynak}} = \frac{\text{Net Kâr}}{\text{Net Satışlar}} \times \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Toplam Varlık}} \times \frac{\text{Toplam Varlık}}{\text{Özkaynak}}$$

$$\frac{\text{Toplam Varlık}}{\text{Özkaynak}} = \frac{\text{Toplam Varlık}}{\text{Toplam Varlık} - \text{Borçlar}}$$

DuPont analizinin temel üstünlüğü, işletme performansını üç ana boyutta (kârlılık, verimlilik ve finansal kaldıraç) incelemesinde yatmaktadır. Bu üç unsur, işletmelerin finansal durumunu kapsamlı şekilde değerlendirmede önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte, yöntemin sınırlılığı; kullanılan finansal veriler ile işletmenin gelecekteki nakit akışlarının riski, zamanlaması ve büyüklüğü arasında doğrudan bir ilişki kuramamasıdır (Aydın vd., 2018: 107).

3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Analizlerde kullanılan veriler yalnızca 2016–2023 dönemini kapsamakta olup, daha uzun vadeli eğilimleri yansıtmada konusunda sınırlı kalmaktadır. Çalışmada kullanılan veriler sektör geneli bazında değerlendirilmiş olup, firma düzeyindeki farklılıklar dikkate alınmamıştır. Ayrıca, çalışmada yalnızca DuPont analizine odaklanılmış, alternatif finansal performans analiz yöntemleri kullanılmamıştır. Bu durum, analizlerin çeşitliliğini ve karşılaştırmalı değerlendirme imkânını sınırlandırmaktadır.

3.3. Türkiye Finansal Kiralama Sektörünün Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın amacı, finansal kiralamanın önemini vurgulayarak Türkiye Finansal kiralama sektörüne ait bilgiler sunmaktır. Sektöre ait genel bilgiler Finansal Kurumlar Birliği tarafından yayınlanan raporlardan derlenmiştir. Ayrıca çalışmada 2016-2023 yılları arasında Türkiye finansal kiralama sektörünün DuPont analiz yöntemi ile değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmanın ilgili yıllarla sınırlandırılmasının sebebi 2016 yılından itibaren veri bütünlüğünün sağlanmasıdır. TCMB tarafından sektöre ait 2024 yılı resmî verileri henüz yayınlanmadığı için dahil edilmemiştir. Çalışma kapsamındaki veriler Finansal Kurumlar Birliği raporlarından ve TCMB sektör istatistiklerinden elde edilmiştir. DuPont Analizi kapsamında kullanılan oranlar hesaplanmış ve zaman içindeki değişimleri birbirleri ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır.

Finansal Kurumlar Birliği tarafından ilan edilen verilere göre 2016-2023 yılları arasında finansal kiralama sektörüne ait genel bilgiler aşağıdaki gibidir;

Tablo 1. Finansal Kiralama Sektörüne Ait Genel Bilgiler

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Şirket Sayısı	26	25	24	23	22	22	21	21
Çalışan Sayısı	1.519	1.453	1401	1.232	1.206	1.242	1279	1.277
Müşteri Sayısı	58.373	57.605	53510	40.457	36240	35.669	34880	37.872

Şube Sayısı	141	139	131	119	116	115	117	114
İşlem Hacmi (Bin TL)	18.619.606	22.567.624	22.186.996	14.663.561	23.478.557	36.134.356	67.164.897	121.536.732
İşlem Hacmi (Bin USD)	6.129.772	6.193.833	4.794.612	2.557.868	3.302.801	3.989.537	4.051.353	5.139.680
Sözleşme Adedi	23.751	23.382	17.242	10.442	13.802	19.753	19.543	20.854

Not. Veriler Finansal Kurumlar Birliği raporlarından Mayıs 2025'te elde edilmiştir. <https://www.fkb.org.tr/raporlar-ve-yayinlar/raporlar/finansal-kiralama-sektor-raporlari/>

Tablo 1 incelendiğinde 2016 yılından 2023 yılına kadar şirket sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bu azalmanın şube sayısını ve çalışan sayısını da etkilediği söylenebilir. Müşteri sayısında da 2016 yılından 2022 yılına yaklaşık %40'lık bir azalma söz konusu iken 2023 yılında tekrar artış söz konusudur. Tüm bu azalmalara rağmen işlem hacmi (Bin TL) ele alındığında, 2016 yılından 2023 yılına yaklaşık %552'lik bir artış meydana geldiği söylenebilir. İşlem hacmi (Bin USD) olarak değerlendirildiğinde ise 2016 yılından 2023 yılına yaklaşık %16'lık bir azalma söz konusudur. Kur değişimlerinin ve COVID-19 pandemisinin bir sonucu olarak uluslararası işlem hacminin azaldığı söylenebilir.

Tablo 2. Finansal Kiralamanın Konusunu Oluşturan Varlıklar

<i>Finansal Kiralama Konusu Varlıklar</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
<i>Karayolu Taşıtları</i>	0.02	0.02	0.05	0.08	0.111	0.108	0.185	0.279
<i>İş ve İnşaat Makineleri</i>	0.25	0.27	0.21	0.12	0.179	0.23	0.216	0.256
<i>Gayrimenkul</i>	0.24	0.21	0.18	0.24	0.14	0.098	0.058	0.096
<i>Diğer Makine ve Ekipmanlar</i>	0.17	0.2	0.19	0.2	0.139	0.132	0.136	0.092
<i>Metal İşleme Makineleri</i>	0.07	0.07	0.09	0.1	0.082	0.092	0.091	0.089
<i>Tekstil Makineleri</i>	0.07	0.07	0.12	0.09	0.12	0.117	0.104	0.043
<i>YenilenebilirKaynaklı Elektrik Enerjisi Üretim Ekipmanları</i>	0	0	0	0	0.04	0.053	0.07	0.039
<i>Tarım ve Hayvancılık Makineleri</i>	0.02	0.02	0.04	0.02	0.03	0.038	0.032	0.024
<i>Plastik İşleme Makineleri</i>	0.02	0.02	0.03	0.02	0.03	0.026	0.025	0.02
<i>Sağlık Sektörü ve Estetik Ekipmanları</i>	0.03	0.03	0.03	0.02	0.035	0.024	0.02	0.017

<i>Bilgi İşlem ve Büro Sistemleri</i>	0.02	0.02	0.01	0.01	0.021	0.016	0.014	0.01
<i>Matbaacılık ve Kağıt İşleme Makineleri</i>	0.02	0.01	0.02	0.02	0.023	0.027	0.014	0.008
<i>Elektronik ve Optik Cihazlar</i>	0.02	0.01	0.01	0.01	0.008	0.018	0.009	0.008
<i>Havayolu Ulaşım Araçları</i>	0.01	0.01	0	0.02	0.011	0	0.011	0.006
<i>Yenilenemez Kaynaklı Elektrik Enerjisi Üretim Ekipmanları</i>	0	0	0	0	0	0	0	0.006
<i>Gemiler ve Suda Yüzten Taşıt ve Araçlar</i>	0.02	0.01	0.01	0.03	0.023	0.017	0.008	0.005
<i>Turizm Ekipmanları</i>	0.01	0.01	0.01	0.01	0.005	0.004	0.005	0.004
<i>Demiryolu Ulaşım Araçları</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Enerji Verimliliği Ekipmanları</i>	0	0	0	0	0.001	0	0	0

Not. Veriler Finansal Kurumlar Birliği raporlarından Mayıs 2025'te elde edilmiştir. <https://www.fkb.org.tr/raporlar-ve-yayinlar/raporlar/finansal-kiralama-sektor-raporlari/>

Tablo 2 incelendiğinde finansal kiralama sektörünün en büyük payını 2016, 2017 ve 2018 yıllarında “iş ve inşaat makineleri”, “gayrimenkul” ve “diğer makine ve ekipmanlar” oluşturmaktadır. 2019 yılına gelindiğinde “iş ve inşaat makinelerinin” payının azaldığı “karayolu taşıtlarının” payının arttığı görülmektedir. 2020 yılında ise en büyük payları sırasıyla “iş ve inşaat makineleri”, “gayrimenkul”, “diğer makine ve ekipmanlar”, “tekstil makineleri” ve “karayolu taşıtları” oluşturmaktadır. Bu yıldan itibaren “yenilebilir kaynaklı elektrik enerjisi üretim ekipmanları” da finansal kiralamanın konusunu oluşturmaktadır. 2021 yılına gelindiğinde ise en büyük payları sırasıyla “iş ve inşaat makineleri”, “diğer makine ve ekipmanlar”, “tekstil makineleri” ve “karayolu taşıtları” almaktadır. 2022 yılı değerlendirildiğinde yine en yüksek payı “iş ve inşaat makinelerinin” aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla “karayolları taşıtları”, “diğer makine ve ekipmanlar” ve “tekstil makineleri” takip etmektedir. “Yenilebilir kaynaklı elektrik enerjisi üretim ekipmanları” payı ise 2022 yılına kadar artmıştır. Son olarak 2023 yılında ise “karayolu taşıtları” ve “iş ve inşaat makineleri” en büyük paya sahiptir. 2016 yılı ile 2023 yılı kıyaslandığında artışın en fazla olduğu varlık yaklaşık %26 artışla karayolu taşıtlarıdır. En fazla düşüş yaşayan varlık ise yaklaşık %14 düşüşle gayrimenkuldür.

Tablo 3. Türkiye Finansal Kiralama Sektörüne Ait DuPont Analizi Finansal Verileri

<i>Milyon (TL)</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
<i>Net Satışlar</i>	3,126.51	3,748.04	4,992.87	4,887	5,112	7,013	13,613	31,953
<i>Net Dönem Kâr/Zarar</i>	922.07	952.22	917.16	1,125	1,502	2,042	5,897	14,488
<i>Toplam Varlıklar</i>	48,499.85	58,123.73	68,506	58,176	70,277	106,048	163,580	271,857
<i>Toplam Özkaynaklar</i>	7,799.83	8,604.47	9,601	10,376	12,431	14,575	22,640	41,065

Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından hesaplanmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde, 2016 yılından 2023 yılına kadar net satışların artış eğiliminde olduğu söylenebilir. Özellikle 2022 ve 2023 yıllarında büyük bir yükseliş göstermiştir. Buna paralel olarak dönem net kârında da yıllar itibari ile artış söz konusudur. Toplam varlıklara bakıldığında ise 2016'dan 2018'e kadar düzenli bir artış olduğunu fakat 2019 yılında düşüş olduğunu söyleyebiliriz. Sonraki dönemlerde, özellikle 2022 ve 2023 yıllarında, ise artış devam etmektedir. İlgili yıllarda finansal kiralama sektörünün özkaynaklarının sürekli bir artış halinde olduğu ifade edilebilir.

Aşağıdaki tabloda Türkiye finansal kiralama sektörüne ait Dupont analizi temel oranlarına yer verilmiştir. Öncelikle bu oranlar başlıklar altında değerlendirilecek sonrasında ise DuPont bileşenleri analiz edilecektir.

Tablo 4. Türkiye Finansal Kiralama Sektörüne Ait DuPont Analizi Temel Oranları

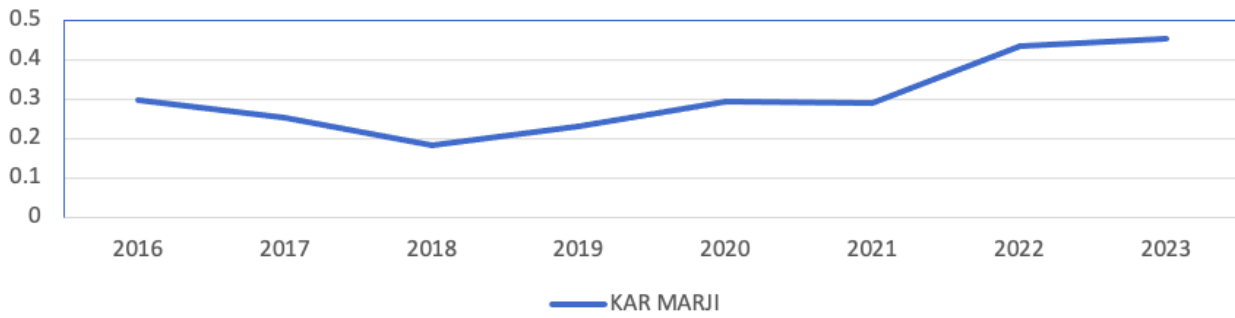
<i>DuPont</i>	<i>Analizi</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
<i>Temel Oranlar</i>									
<i>Kâr Marjı</i>		0.2949	0.2540	0.1836	0.2302	0.2938	0.2911	0.4331	0.4534
<i>Aktif Devir Hızı</i>		0.0644	0.0644	0.0728	0.0840	0.0727	0.0661	0.0832	0.1175
<i>Aktif Kârlılık</i>		0.0190	0.0163	0.0133	0.0193	0.0213	0.0192	0.0360	0.0539
<i>Özkaynak Çarpanı</i>		6.2180	6.7550	7.1355	5.6067	5.6533	7.2760	7.2252	6.6201
<i>Özkaynak Oranı</i>	<i>Kârlılık</i>	0.1182	0.1106	0.0955	0.1084	0.1208	0.1401	0.2604	0.3528

Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından hesaplanmıştır.

3.3.1. Kâr Marjı

Kâr marjı ile kârlılık kavramları benzer anlamda kullanılsa da teknik olarak farklı anlamlara gelmektedir. Kâr marjı, satış gelirine kıyasla ne kadar kâr edildiğini göstermektedir. Başka bir deyişle satışlarından hangi oranda kazanç elde edildiğini ortaya koymaktadır. Kârlılık oranı ise, işletmenin kaynaklarını ne kadar verimli kullandığını ve kârlı bir şekilde işletildiğini göstermektedir. Kârlılık oranları, kâr marjlarının yanı sıra aktif kârlılık ve özkaynak kârlılık oranı gibi metrikleri içermektedir. DuPont analiz kapsamında yer alan bu iki oran ileriki sayfalarda anlatılmıştır.

İşletmeler ve yatırımcılar kâr marjını artırarak daha yüksek gelir elde etmeyi amaçlamaktadır. Düşük kâr marjı, gelir artırma konusunda daha fazla çaba harcaması gerektiğine işaret etmektedir. Rekabetçi bir ortamda başarılı olmak, işletmelerin kâr marjlarını sektördeki rakipleri ile karşılaştırmasını gerektirir Rakip firmaların kâr marjlarını değerlendirerek kendi performanslarını ölçen işletmeler, sektör standartlarına uyumlarını belirleyebilir ve gerektiğinde stratejilerini revize etmesine olanak sağlamaktadır. Benzer şekilde, bir sektörün kâr marjlarındaki değişimi incelemek, o sektörün finansal performansını değerlendirmeye ve gelecekte sağlayabileceği kâr potansiyelini anlamaya yardımcı olmaktadır.

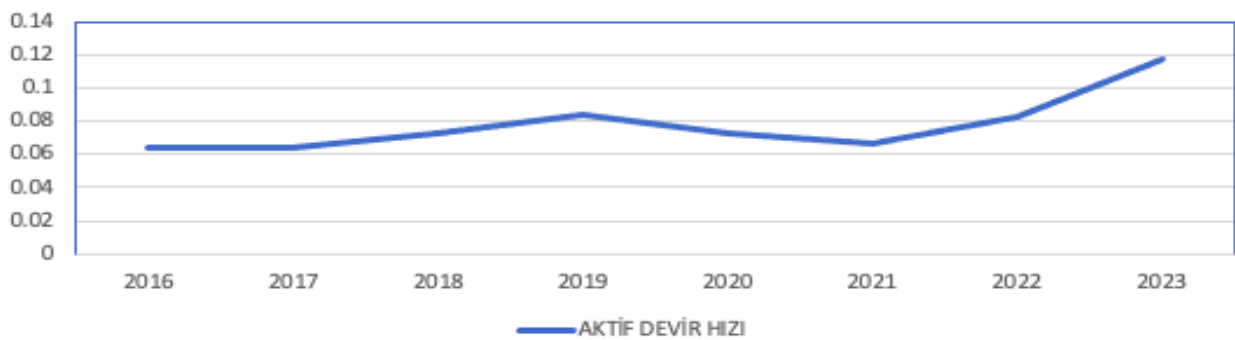
Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 1. 2016-2022 Yılları Türkiye Finansal Kiralama Sektörü Kâr Marjı

Şekil 1 incelendiğinde, 2016 yılından 2019 yılına kadar kâr marjının düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu da gelir artırma konusunda daha fazla çaba harcanması anlamına gelmektedir. 2020 yılında ise 2016 yılı kâr marjı tekrar yakalanmış olup 2021 yılına taşınabilmiştir. 2023 yılında ise bu oran yaklaşık %16'lık artışla ilgili yılların en yüksek seviyesine çıkmıştır. Bu durum da satışların çok daha kazançlı olduğu anlamına gelmektedir. Tablo 1'de ifade edilen işlem hacimleri de dikkate alındığında işlem hacmi arttıkça kâr marjının da arttığı, işlem hacmi ile kâr marjı arasında doğru orantı olduğu görülmektedir.

3.3.1. Aktif Devir Hızı

Aktif devir hızı, bir işletmenin sahip olduğu toplam varlıklar ile satış hacmindeki başarısını ortaya koyan, işletmenin ne kadar etkin çalıştığını gösteren bir ölçüttür. Yüksek aktif devir hızı, aktifin tam kapasitede verimli kullanıldığı anlamına gelmektedir. Diğer koşullar aynı kalırken, varlık devir hızı daha yüksek olan işletme ve sektörlerde, daha yüksek kârlılık oranları söz konusudur. Bu oranın düşük olması, boşa kapasite olduğunu gösterir. Varlıkların tam kapasitede kullanılmaması da verimliliğin düşük olduğunu göstermektedir.

Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

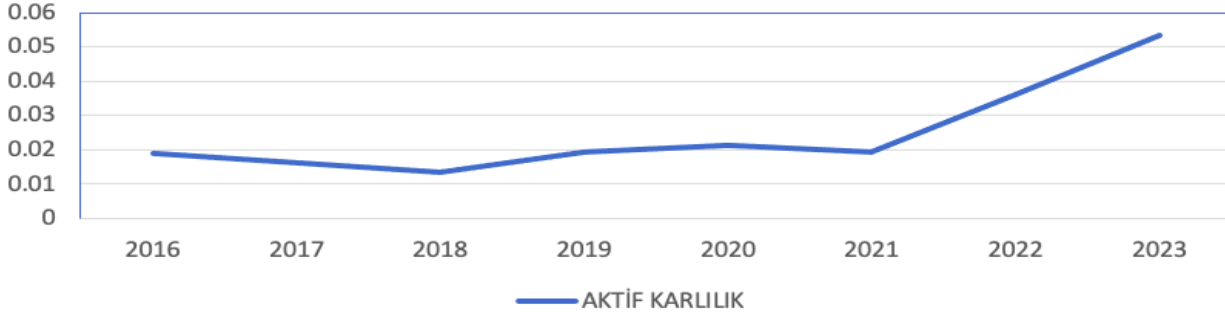
Şekil 2. 2016-2022 Yılları Türkiye Finansal Kiralama Sektörü Aktif Devir Hızı

Şekil 2'deki aktif devir hızı oranları incelendiğinde, 2016 yılı ile 2017 yılının benzer değere sahip olduğu ve bu değeri 2018 yılından 2019 yılına kadar artırdığı söylenebilir. 2020 yılına gelindiğinde ise düşüş söz konusudur ve bu düşüş 2021 yılında da devam etmiştir. Bu durum, genel olarak sektörün varlık yönetiminde veya satışlarda başarısız olduğuna işaret etmektedir. 2022 yılında ise aktif devir hızı tekrar yükselişe geçmiş ve 2023 yılında da bu yükseliş devam etmiştir. Bu veriler, Türkiye finansal kiralama sektörünün etkinliğinde bir dalgalanma olduğunu

göstermektedir. Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında başarısı daha net olarak değerlendirilebilir.

3.3.3. Aktif Kârlılık

Aktif kârlılık, edinilen varlıkların kâr elde etmede ne kadar etkili olduğunu ortaya koyan bir ölçüttür. Bu oranın değeri ne kadar yüksek olursa, varlıkların kâr yaratma potansiyelinin o kadar yüksek olduğu kabul edilmektedir. Her sektörün gerektirdiği aktif varlık miktarı aynı olmaması sebebiyle işletme karşılaştırması yapılırken, aynı sektördeki işletmelerin karşılaştırılmasına önem gösterilmelidir.

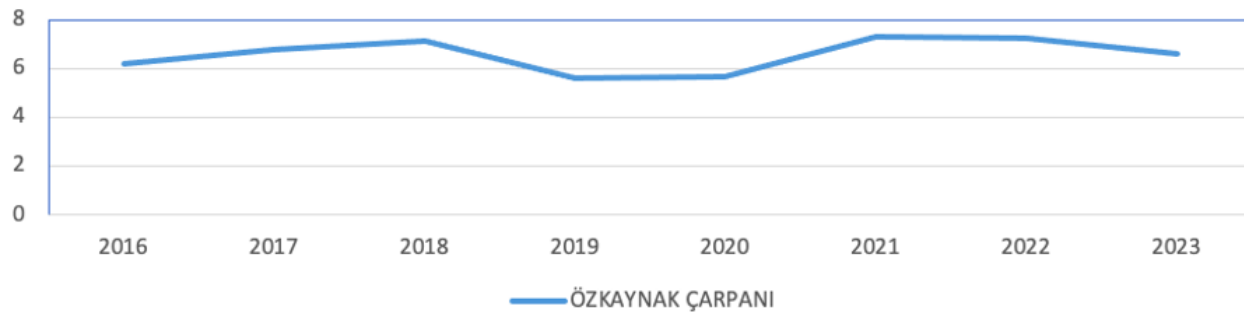
Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3. 2016-2022 Yılları Türkiye Finansal Kiralama Sektörü Aktif Kârlılık

Şekil 3 incelendiğinde, 2016 yılından 2018 yılına kadar az da olsa düşme eğiliminde olduğu, 2019 ve 2020 yıllarında tekrar eski durumunu tekrar yakaladığı ve 2022 yılında yükselişe geçtiği gözlenmektedir. İlgili yıllarda edilen varlıkların kâr elde etmede en etkili yılın 2023 yılı olduğu söylenebilir. Sektörün başarısı aktif varlık miktarı benzer olan diğer sektörlerle karşılaştırılarak daha net değerlendirilebilir.

3.3.4. Özkaynak Çarpanı

Özkaynak çarpanı bir işletmenin sahip olduğu özkaynakların, varlıklarını finanse etmedeki ağırlığını gösteren bir ölçüttür. Özkaynak çarpanı ne kadar yüksek olursa ilgili işletmenin varlık finansmanını o kadar yoğun özkaynak ile; ne kadar düşük olursa da okadar yoğun yabancı kaynak ile finanse ettiği anlamına gelmektedir. Bu nedenle, bu çarpan aynı zamanda finansal kaldıraç derecesini anlamak için kullanılan bir göstergedir.

Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 4. 2016-2022 Yılları Türkiye Finansal Kiralama Sektörü Özkaynak Çarpanı

Şekil 4 incelendiğinde, 2016 yılından 2018 yılına kadar özkaynak çarpanının düzenli olarak arttığı görülmektedir. Toplam varlıkların bu yıllar arasında düzenli olarak artırmasının özkaynak çarpanı değerinin artışına önemli katkısı söz konusudur. 2019 yılında bu değer düşmesine rağmen sonrasında 2022 yılına kadar yine artış

göstermiştir. Fakat 2023 yılına gelindiğinde tekrar azalışa geçmiştir. Dolayısıyla işletmenin 2019 yılında daha düşük özkaynakla kendini finanse ettiği, 2022 yılına kadar da daha yoğun olarak özkaynak kullandığı söylenebilir. Borçlanma maliyetleri göz önüne alındığında özkaynak yoğun çalışmanın sektör için avantajlı olduğu yorumu yapılabilir.

3.3.4. Özkaynak Kârlılık Oranı

Özkaynak kârlılık oranı, dönem kârının özsermaye içindeki payını gösteren işletmeye ayrılan özkaynağın sağladığı kârı ne kadar verimli olduğunu gösteren ve işletmenin işlevini ortaya koyan ölçüttür. Bu oranın yüksek olması istenir. Oran ne kadar yüksek olursa işletme özkaynaklarının o ölçüde verimli olduğu kabul edilmektedir.

Not. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası raporlarından Mayıs 2025'te elde edilen verilere göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 5. 2016-2022 Yılları Türkiye Finansal Kiralama Sektörü Özkaynak Kârlılık Oranı

Şekil 5 incelendiğinde, özkaynak kârlılık oranının 2016 ve 2017 yıllarında benzer değerde olduğu, 2018 yılı için çok az bir düşüş gösterdiği görülmektedir. 2019 ile 2021 aralığında ise az bir yükseliş gösterdiği, 2023 yılına gelindiğinde büyük bir artış göstererek ilgili tarih aralığının en yüksek seviyesine çıktığı ve özkaynağın sağladığı kârın en verimli dönem olduğu görülmektedir. Bu durum da sektörün borçlanmadan ziyade özkaynağa yönelmesi halinde maksimum verime ulaştığını göstermektedir.

4. BULGULAR

Çalışma kapsamında ilgili yıllar değerlendirildiğinde, finansal kiralama sektörünün en büyük payını “iş ve inşaat makineleri”, “gayrimenkul”, “diğer makine ve ekipmanlar”, “karayolu taşıtları”, “tekstil makineleri” oluşturduğu görülmektedir. 2016 yılı ile 2023 yılı kıyaslandığında artışın en fazla olduğu finansal kiralama konusunu oluşturan varlık yaklaşık %26 artışla karayolu taşıtlarıdır. En fazla düşüş yaşayan varlık ise yaklaşık %14 düşüşle gayrimenkuldür.

Finansal kiralama sektörünün 2016-2023 yılları arasında finansal verileri kullanılarak DuPont Analiz yöntemi kapsamındaki temel oranlar hesaplanmış ve bileşenler arasındaki ilişki tespit edilmiştir.

Kâr Marjı dikkate alındığında, özellikle 2019 yılından itibaren sektörde başarı düzeyinin arttığı anlaşılmaktadır. 2023 yılında ilgili yılların en yüksek seviyesine çıktığı ve satışların çok daha kazançlı olduğu söylenebilir. Ayrıca işlem hacmi arttıkça kâr marjının da arttığı, işlem hacmi ile kâr marjının doğru orantılı olduğu yorumu yapılabilir. Diğer sektörlerin kâr marjları değerlendirilerek başarı düzeyleri daha net belirlenebilir ve gerektiğinde yeni stratejiler geliştirilebilir.

Aktif devir hızı dikkate alındığında, 2016'dan 2019 yılına kadar varlık yönetimi ve satışlarda başarılı olduğu fakat 2020 yılına gelindiğinde bu başarının düştüğü söylenebilir. Bu durumun 2022 yılına kadar devam ettiği

sonrasında sektörde tekrar bir başarı yakalandığı görülmektedir. Genel olarak ilgili yılların verileri göz önüne alındığında finansal kiralama sektörünün varlık yönetimi veya satışlardaki başarısının inişli çıkışlı olduğu söylenebilir.

Aktif kârlılık oranı dikkate alındığında, dönem kârının 2016 yılından 2018 yılına kadar az da olsa düşme eğilimde olması sebebiyle aktif kârlılık oranında da düşme söz konusudur. Dönem kârının 2019 yılında yükselişe geçmesiyle bu oranın da yükselişe geçtiği görülmektedir. Sektörün başarısı aktif varlık miktarı benzer olan diğer sektörlerle karşılaştırılarak daha net değerlendirilebilir.

Özkaynak çarpanı dikkate alındığında, toplam varlıkların 2016 yılından 2018 yılına kadar düzenli olarak artırmasının özkaynak çarpan değerinin artışına önemli katkısı söz konusudur. 2019 yılına gelindiğinde ise özkaynak çarpan değerinde bir düşüş söz konusudur. Bunun sebebi yine 2019 yılındaki toplam varlıkların düşmesi olarak yorumlanabilir. 2020 yılı itibari ile toplam varlıklar yükselişe geçmiş ve bu da özkaynak çarpan değerini olumlu yönde etkilemiştir.

Özkaynak kârlılık oranı dikkate alındığında, 2016 ve 2017 yıllarında benzer kârlılığa olduğu, 2018 yılına gelindiğinde çok az bir düşüş gösterdiği görülmektedir. 2019 ile 2021 aralığında ise az bir yükseliş gösterdiği, 2023 yılına gelinde artış göstererek ilgili tarih aralığının en yüksek seviyesine çıktığı görülmektedir. Bu değişiklikler göz önüne alındığında özkaynak ve yabancı kaynak oranındaki değişimlerin, zorunluluk mu yoksa tercih mi olduğunun belirlenmesi önemli bir husustur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Döviz kurlarındaki hareketler, doğal afetler gibi olayların tüm sektörleri doğrudan veya dolaylı olarak etkilediği bilinmektedir. Dolayısıyla işletmeler varlıklarını sürdürebilmek ve rekabet avantajı sağlamak için büyük nakit çıkışı gerektiren yatırımlar yerine riski ve maliyeti minimum olan ekonomik varlıkların kullanımını tercih etmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında, finansal kiralama sektörü finansal belirsizlik ve kriz dönemlerinde alternatif finansman imkânı sağlayarak piyasaların canlanmasını sağlaması açısından önemli bir sektördür. Bu kapsamda yapılan çalışmada finansal kiralama sektörünün öneminin vurgulanması ve Türkiye finansal kiralama sektörünün 2016–2023 yılları arasındaki finansal performansı değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, sektördeki özkaynak kârlılığı 2023 yılında %35,28 gibi yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bu durum, sektörün son dönemde artan kârlılığının güçlü bir finansal kaldıraç ve iyileşen kâr marjıyla desteklendiğini göstermektedir. Kâr marjı 2023'te %45,3 ile analiz döneminin en yüksek düzeyine ulaşmış; bu artış özellikle 2021 sonrası sektörün gelir üretme kapasitesinde gözle görülür bir iyileşmeye işaret etmektedir.

Buna karşın, aktif devir hızı verimlilik açısından görece düşük seviyede seyretmiş ve sektörün varlıklarını yeterince etkin kullanmadığını ortaya koymuştur. Bu durum, leasing sektöründe operasyonel verimliliğin artırılmasına yönelik yapısal iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Özkaynak çarpanındaki artış ise sektörün borçlanma kapasitesini etkin biçimde kullandığını, fakat aynı zamanda finansal risklerin dikkatle yönetilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Finansal kiralama işlemlerinde en fazla tercih edilen varlık gruplarının “iş ve inşaat makineleri” ile “karayolu taşıtları” olması, sektörün sanayi ve altyapı yatırımlarıyla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda leasing, Türkiye’de sermaye yoğun yatırımların finansmanında kritik bir rol oynamaya devam etmektedir.

Türkiye finansal kiralama sektörü, yatırımcılar ve sektöre yeni girmek isteyenler açısından cazip bir sektör olarak

değerlendirilebilir. Şirketlerin aktif kârlılıklarını artırabilmeleri amacıyla kredi ve fonlama imkanları sağlanması da sektörün rekabet yapısını artıracaktır. Bu durum kaynakların daha etkin kullanımını sağlayarak verimliliği yükseltecektir. Sektörün gelişiminin sürdürülebilir ve kapsayıcı şekilde ilerlemesi için aşağıdaki politika ve uygulama önerileri geliştirilebilir:

Rekabeti destekleyici politika araçları geliştirilmeli; fonlama maliyetlerinin azaltılması ve özkaynak destekli teşvik sistemleriyle sektörün büyüme potansiyeli güçlendirilmelidir. Bunun yanı sıra teknoloji yatırımları leasing kapsamına daha fazla entegre edilmeli; özellikle yüksek teknoloji ürünleri ve dijital altyapı yatırımlarına yönelik finansal kiralama modelleri yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca KOBİ'lere özel finansman modelleri oluşturulmalı; finansal kiralama sektörünün kapsayıcılığı artırılarak küçük ölçekli işletmelerin yatırımlara erişimi kolaylaştırılmalıdır. Yasal ve düzenleyici gelişmeler sürekli izlenmeli; hem leasing firmaları hem de yatırımcılar açısından regülasyon kaynaklı risklerin minimize edilmesi sağlanmalıdır. Tüm bu değerlendirmeler ışığında sektörün potansiyel yatırımcılar için daha da cazip bir sektör haline geleceği söylenebilir.

Gelecek çalışmalarda, firma düzeyinde mikro verilerin kullanıldığı ayrıntılı analizler yapılması, farklı sektörlerle karşılaştırmalı performans değerlendirmeleri gerçekleştirilmesi ve makroekonomik göstergelerin (enflasyon, faiz oranları, döviz kuru) etkilerinin ekonometrik yöntemlerle test edilmesi önerilmektedir. Ayrıca, finansal kiralamanın ESG (çevresel, sosyal ve yönetim) kriterleriyle ilişkisini ele alan yeni çalışmalar, sektörde sürdürülebilirlik perspektifinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Teşekkür edilecek bir kurum veya kişi bulunmamaktadır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N., & Erhan, D. U. (2020). TFRS 16 Kiralamalar Standardının Finansal Tablolar Üzerine Etkisi ve Perakendecilik Sektörü Üzerine Bir Araştırma. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 22(1), 164-191.
- Aydın, N., Şen, M., & Berk, N. (2012). Finansal Yönetim I. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2577. Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1547
- Bıtrak, O. O. (2022). Türkiye’de finansal kiralama sektörünün piyasa yoğunlaşma analizi. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2), 441-470.
- Ceyhan, İ. F., & Demirci, F. (2017). MULTIMOORA yöntemiyle finansal performans ölçümü: Leasing şirketlerinde bir uygulama. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(15), 277-296.
- Chitu, A., & Opriş, M. E. (2014). Importance of financial perspective indicators in Balanced Scorecard in a leasing company. Theoretical and Applied Economics, 21(8), 59-68.
- Doorasamy, M. (2016). Using DuPont analysis to assess the financial performance of the top 3 JSE listed companies in the food industry. Investment Management and Financial Innovations, (13, Iss. 2), 29-44.
- Gör, Y., & Bilici, F. M. (2021). Financial performance of leasing companies between 2011-2020. Journal of Banking and Financial Research, 8(2), 94-110.

- Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling. NY: The Guilford Press
- Lin, W., & Shi, Y. (2023). A Study on the Development of China's Financial Leasing Industry Based on Principal Component Analysis and ARIMA Model. *Sustainability*, 15(13), 9913.
- Maglio, R., Rapone, V., & Rey, A. (2018). Capitalisation of operating lease and its impact on firm's financial ratios: Evidence from Italian listed companies. *Corporate Ownership & Control*, 15(3-1), 152-162.
- Nuryani, N., Heng, T. T., & Juliesta, N. (2015). Capitalization of operating lease and its impact on firm's financial ratios. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 211, 268-276.
- Şişman, D., & Şişman, M. (2017). Finansal kiralama (leasing) ve ekonomi için önemi: riskler, avantajlar. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 1.
- Zhang, Y., Zhai, L., & Sun, H. (2019). Does the level of financial leasing matter in the impact of bank lending on economic growth: Evidence from the global market (2006–2016). *Finance Research Letters*, 30, 352-359.
- https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/FIN201U_2021/ebook/FIN201U_2021-12V1S1-8-0-0-SV1-ebook.pdf (Erişim Tarihi: 08.05.2025)
- <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6098.pdf> (Erişim Tarihi: 10.05.2025)
- https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/TFRS_16.pdf (Erişim Tarihi: 03.06.2025)
- <https://www.fkb.org.tr/raporlar-ve-yayinlar/raporlar/finansal-kiralama-sektor-raporlari/> (Erişim Tarihi: 04.06.2025)
- <https://www3.tcmb.gov.tr/sektor/#/tr/N/idari-ve-destek> (Erişim Tarihi: 04.06.2025)